

Motion till riksdagen 2025/26:1649

av Leonid Yurkovskiy och Jonas Andersson (båda SD)

Reformering av lagen om hets mot folkgrupp

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur lagen om hets mot folkgrupp kan reformeras i syfte att begränsa och konkretisera den och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Lagen om hets mot folkgrupp (HMF) återfinns i 16 kap. 8 § brottsbalken, där det står:

Den som i ett uttalande eller i ett annat meddelande som sprids uppmanar till våld mot, hotar eller uttrycker missaktning för en folkgrupp, en annan sådan grupp av personer eller en enskild i någon av dessa grupper med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse, sexuell läggning eller könsöverskridande identitet eller uttryck, döms för hets mot folkgrupp till fängelse i högst två år.

För hets mot folkgrupp döms också den som i ett uttalande eller i ett annat meddelande som sprids förnekar, ursäktar eller uppenbart förringar ett brott som utgör eller motsvarar folkmord, brott mot mänskligheten, krigsförbrytelse eller aggressionsbrott enligt ett avgörande som har meddelats av en svensk domstol eller av en erkänd internationell domstol för brott mot folkrätten och som fått laga kraft, om gärningen är ägnad att uppmana till våld mot, hota eller uttrycka missaktning för en sådan grupp eller enskild som avses i första stycket.

Om brottet är ringa döms för ringa hets mot folkgrupp till böter. Om brottet är grovt döms för grov hets mot folkgrupp till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.

Med respekt för lagstiftningens intentioner måste det konstateras att den inte lindrar eventuell verklig utsatthet som olika grupper upplever. Lagen har dessutom med tiden utvecklats till att för ofta straffa personer på ett godtyckligt och inkonsekvent sätt, något som i sin tur leder till att medborgare känner sig otrygga i sin åsikts- och yttrandefrihet.

Ett exempel på fällande dom är en 18-årig man som dömdes för hets mot folkgrupp i januari 2015 för att han hade ritat en "Hitler-mustasch" och ett hakkors på sin profilbild i chattprogrammet Skype.

Ett annorlunda exempel är en dom från 2007 där en person, trots uttrycket om att homosexuella "bör straffas med döden genom att hängas på pålar", friades.

Med nuvarande lag finns svårigheter för personer att bedöma vilka uttryckssätt som ligger inom lagens ramar, vilket skapar problem ur demokratisynpunkt om det leder till att människor censurerar sig själva. Det finns många exempel på hur människor har blivit dömda för hets mot folkgrupp för att ha uttryckt frustration över exempelvis invandringsrelaterad brottslighet. Det finns sätt att uttrycka sig på som kan vara dumma, osmakliga och sårande, men det betyder inte att det är rimligt att de för den sakens skull bör kriminaliseras. I synnerhet blir lagen om hets mot folkgrupp problematisk givet hur tidsbunden den är i praktiken, vilket bidrar till dess oförutsägbarhet. Vilka uttryck, exempelvis ordval, som upplevs som kränkande eller missaktande i allmänhet i det svenska samhället har förändrats mycket sedan lagen om hets mot folkgrupp tillkom.

Den 1 juli 2024 utökades lagen, men med hänsyn till ovanstående bör lagen snarare göras snävare och mer förutsägbar. Det står klart att lagen i sin nuvarande form inte är ändamålsenlig och att den tillämpas på ett sätt som i praktiken omotiverat inskränker medborgares yttrandefrihet. Noteras bör även att hot, våld och uppvigling i sig är brottsligt, även utan paragrafen som rör hets mot folkgrupp.

Om lagen om hets mot folkgrupp ska bestå så måste den vara tydlig och gälla faktisk hets mot grupper, såsom uppmaningar till att begå brott mot medlemmar i dessa grupper. Lagen bör inte omfatta uttryckssätt enkom för att de är provocerande eller grovt olämpliga. Lagen måste även vara konsekvent så att den gäller lika för folkgrupper. Personer med svensk bakgrund behöver också skyddas av den, vilket i dag inte är fallet i praktiken. Svenskar är majoritetsbefolkning i Sverige, men att personer ur gruppen inte skulle omfattas av lagstiftningen är djupt orättvist eftersom det gör att människor inte blir lika inför lagen. Dessutom är situationen i dagens Sverige så illa därän att svenskar är i minoritet i många stadsdelar runt om i landet, vilket ytterligare understryker vikten av en förändring av lagen i den här riktningen.

Leonid Yurkovskiy (SD)

Jonas Andersson (SD)